

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Klaipėda University
Lithuanian Olympic Academy
Gdansk University of Physical Education and Sport
German Sport University Cologne
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського

**РОЗВИТОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ:
НОВІТНІ ВИКЛИКИ, ПРОБЛЕМИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали
Міжнародна онлайн-конференція студентів, аспірантів і молодих
вчених

м. Миколаїв
28-29 жовтня 2022 року

УДК 796:37.091.12:005.745"2022"

Р 64

Розвиток фізичної культури та спорту: новітні виклики, проблеми та перспективи: матеріали Міжнародної онлайн-конференції студентів, аспірантів і молодих вчених, 28 жовтня 2022 року. Миколаїв: НУК імені адмірала Макарова, 2022. 238 с.

У збірнику представлено тези за напрямами роботи конференції: олімпійський рух: спадщина, інновації та перспективи; олімпійський і професійний спорт: актуальні проблеми, перспективи розвитку та взаємодії; фізична активність та фізичне виховання населення різних вікових груп; організаційно-правові, соціально-економічні та культурологічні аспекти розвитку сучасного спорту.

Редакційна колегія:

Адаменко О. О., канд. пед. наук, доцент кафедри ТООПС
Бірюк С. В., канд. наук з фіз. вих. та спорту, доцент кафедри ТООПС
Деркач В. М., канд. наук з фіз. вих. та спорту, доцент кафедри ФВС
Марцінковський І. Б., канд. мед. наук, доцент кафедри ТООПС
Сокол О. В., доцент кафедри ФВС
Савіна О. Ю., канд. техн. наук, доцент кафедри ФВС
Челушкіна М. В., провідний фахівець кафедри ТООПС

Головний редактор:

Кувалдіна О. В., канд. наук з фіз. вих. та спорту, доцент, завідувач кафедри ТООПС

Матеріали надруковані в авторській редакції. За зміст матеріалів і достовірність наведених даних несуть відповідальність автори публікації та їх наукові керівники.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВІТРИЛЬНОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ

Ізаров О. Т., Бірюк С. В.

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Миколаїв, Україна

Вступ. Мода на яхтинг, або вітрильництво, на українських теренах почалася ще в другій половині XIX століття, коли були засновані перші яхт-клуби в Києві, Херсоні, Одесі, Миколаєві. Спершу це був спорт виключно для аристократії, але після Жовтневого перевороту та приходу радянської влади усі ці розкішні яхти були реквізовані. Масовим вітрильництво стало вже у 1960-х роках. Воно розвивалося паралельно як олімпійський вид спорту (українські яхтсмени єдині серед колишніх республік Радянського Союзу вибороли золото й бронзу на Олімпійських іграх) і як захоплення окремих ентузіастів, а згодом – у вже незалежній Україні – і як бізнес. Поступово відкривалися нові яхт-клуби, набирали учнів приватні вітрильні школи, а майстерні з пошиття вітрил для яхт набирали замовлень.

Сучасний вітрильний спорт сьогодні – характеризує державу як пердову в технічному та культурному відношенні. Яхта, це сучасний вироб, що проектується та будується з використанням найпередових, найсучасніших технологій з різних галузей науки та виробництва, що в свою чергу демонструє високий потенціал держави.

Метою діяльності Вітрильної федерації України (ВФУ) є розвиток вітрильного спорту України у всіх його проявах (дитячий спорт, спорт вищих досягнень, крейсерський спорт тощо). Національна федерація вітрильного спорту України визначила такі стратегічні задачі:

- сприяння підвищенню рівня масового вітрильного спорту для збільшення кількості прихильників та як бази для розбудови спорту вищих досягнень;
- гідне представництво України на міжнародній арені та отримання високих нагород на чемпіонатах світу, Європи;
- розвиток вітрильництва, як олімпійського виду спорту та отримання нагород на Олімпійських іграх;
- розвиток прегоново-крайсерського спорту, як спорту для всіх вікових груп та ін. [1].

Українська школа вітрильного спорту виховала багато спортсменів світового рівня. Разом із цим, відтоді, як колишні системи розвитку спорту були скасовані, він практично припинив розвиватись. Діюча система, можливо, відповідає короткостроковим потребам, але вона не здатна стимулювати розвиток спорту або індустрії, необхідної для розвитку спорту. ВФУ необхідно подивитись на майбутнє вітрильного спорту в довгостроковій перспективі.

Проблематику з даної теми окреслюють спеціалісти з вітрильного спорту: практики та теоретики. В Україні, на думку О. Шинкарук, М. Дутчака,

Ю. Павленко, прийнято достатню кількість нормативно-правових документів з вказаного питання, проте відсутній належний контроль та відповідальність за їх виконання.

Мета. Дослідити сучасні проблеми парусного спорту в Україні.

Методи дослідження. Аналіз наукової та методичної літератури, статистичних даних матеріалів інтернет.

Результати. Стан здоров'я дітей та молоді стрімко погіршується, як наслідок, зменшується кількість осіб, які можуть бути залучені до спорту вищих досягнень, зокрема спроможних тренуватися, витримуючи значні фізичні навантаження, та досягати високих спортивних результатів [4].

Вітрильний спорт, особливо аматорський, доступний людям всіх вікових категорій майже без фізичних обмежень. Діти набувають корисних навичок, а старше покоління покращує здоров'я та продовжують активний вік. З метою залучення широких мас населення до яхтінгу, треба всіляко підтримувати імідж, як загальнодоступного виду спорту.

Діти і юні яхтсмени – головна рушійна сила масового розвитку спорту. Вони можуть починати тренування на яхтах Optimist, але з часом їм потрібні більші і швидші човни, це стимулює розвиток технологій і виробництва. Racing Sailboats – класичний приклад того, як компанія зростала разом з розвитком спорту і стала одним із головних виробників швертботів у Великобританії лише завдяки тому, що діти вирости. Те саме може статися в Україні і разом з розвитком виробників яхт розвиватимуться інші супутні виробництва. Польська програма Blue Sails має до 700 яхт Optimist у своєму флоті і їхня юніорська олімпійська команда регулярно бере участь і перемагає у регатах навіть олімпійських. Ці моделі уже давно існують. Залишилося лише скористатися ними [2].

Дуже важливим для популяризації вітрильного спорту є високі результати українських яхтсменів на міжнародних змаганнях, Європейських та світових чемпіонатах та Олімпійських іграх.

Сьогодні в Україні практично відсутнє сучасне спортивне обладнання та інвентар, не будуються сучасні спортивні споруди, не вистачає кваліфікованих кадрів. Під час підготовки спортсменів високого класу використовується незначна кількість сучасних спортивних технологій, тому в більшості випадків тренери діють виходячи з власного досвіду [3].

Вітрильні суда за ціною перестали бути загальнодоступними для населення і майже всі вони закордонного виробництва. Території на яких базуються яхт-клуби, в умовах ажіотажної боротьби за землю ледь виживають.

Практично жоден з пріоритетних видів спорту в Україні немає належної навчально-тренувальної бази, що відповідає світовим стандартам. Хоча у державі нараховується 78 баз олімпійської підготовки, що вимагають проведення системної модернізації та упорядкування. Нерідко провідні спортсмени вимушені за власні

кошти забезпечувати себе індивідуальним спортивним обладнанням та інвентарем.

На сьогоднішній день ситуація з вітрильним спортом в Україні дуже схожа на те, що було у Великобританії, Франції та більшості розвинених нині вітрильних країн близько 30 років тому. Досвід цих країн є ключовим для майбутнього розвитку спорту в Україні. У Великобританії сьогодні яхтсменів-аматорів більше ніж тих, хто відвідує футбольні матчі. Там вітрильний спорт практикується на базі шкіл та вищих навчальних закладів. Кількість яхт-клубів сягнула сотні, у тому числі завдяки уряду, який передав усі внутрішні води у користування спортивних закладів. Відповідно, майбутнє спорту в Україні має вирішити законодавство і прогресивність національної федерації вітрильного спорту.

Висновки. Пріоритетними шляхами вирішення сучасних проблем вітрильного спорту в Україні, на думку фахівців є:

- створення сучасних центрів олімпійської підготовки з вітрильного спорту;
- впровадження в олімпійську підготовку сучасних наукових технологій;
- почати процес реєстрації клубів, як комерційних структур, якими керуватимуть фахівці з відповідним мисленням, використовуючи прийняті в Україні національні засади і принципи;
- розвивати вітрильний спорт серед юніорів, як частину програми стимулювання виробництва човнів, обладнання і одягу;
- консолідувати зусилля вітрильної спільноти на загальнонаціональному і регіональному рівні з метою вирішення стратегічних завдань вітрильного спорту у співпраці з Мінмолодьспортом України та всіма зацікавленими організаціями.

Маємо велику надію, що прийде день, коли розвиток вітрильного спорту залежатиме від активних членів клубів, роботи тренерів, а результати наших спортсменів на міжнародному рівні залежатимуть від кількості і якості яхт національних класів.

Список літератури

1. Вітрильництво в Україні. URL: <https://ukrainer.net/vitrylnytstvo-v-ukraini/>
2. Вітрильний спорт України. URL: <http://skz.kiev.ua/index.php/novosti/253-vitrylnii-sport-v-ukraini>
3. ГО «Вітрильна Федерація України». URL: <https://sfu.com.ua/2/>
4. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения / В. Н. Платонов. – К.: Олимпийская литература, 2004. – 808 с.